

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาหัวข้อเรื่องการวัดระดับอุปนิสัยของนักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบสิ่งแวดล้อมมหาวิทยาลัยแม่โจ้ โดยใช้หลักการเจ็ดอุปนิสัยพัฒนาสู่ผู้มีประสิทธิผลสูง ผู้ศึกษาได้รวบรวมแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา ดังนี้

ส่วนที่ 1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับหลัก เจ็ดอุปนิสัยพัฒนาสู่ผู้มีประสิทธิผลสูง

ส่วนที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับ 7 อุปนิสัยพัฒนาสู่ผู้มีประสิทธิผลสูง (The 7 Habits of Highly Effective People) (โควี, 2546)

Stephen R. Covey ได้นำเสนอหลักการเจ็ดอุปนิสัยพัฒนาสู่ผู้มีประสิทธิผลสูง (The 7 Habits of Highly Effective People) ครั้งแรกในปีค.ศ.1989 โดยกล่าวถึงการสร้างคุณลักษณะ ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานของความสำเร็จในชีวิตซึ่งเมื่อนำหลักการเหล่านี้มาปฏิบัติจนกลายเป็นอุปนิสัยพื้นฐานของตนเองแล้วจะนำไปสู่ความสำเร็จและความสุขที่แท้จริง

อุปนิสัยเป็นองค์ประกอบที่เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้ ทักษะและความปรารถนา ความรู้คือความเข้าใจว่าต้องการทำอะไรและทำไมต้องทำสิ่งนั้น ทักษะเป็นความรู้ที่ทำให้ทราบว่าต้องทำอะไรและความปรารถนาเป็นแรงกระตุ้นมูลเหตุจูงใจ เป็นความคิดที่ว่าต้องการทำเมื่อผลสามอย่างเข้าด้วยกันจะทำให้กลายเป็นอุปนิสัย

คุณลักษณะภายใน (Character) และบุคลิกภาพ (Personality) บุคลิกภาพคือสิ่งที่คนอื่นมองเห็นได้จากภายนอก เปรียบดังยอดของภูเขาน้ำแข็ง เช่นภาพพจน์ เทคนิค และทักษะความสามารถ แม้ว่าสิ่งเหล่านี้จะก่อให้เกิดความสำเร็จภายนอก แต่ความมีประสิทธิผลที่แท้จริงจะอยู่ในคุณลักษณะภายในที่ดีซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานของชีวิตมากกว่าเช่น ความกล้าหาญ ความกตัญญู ความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม ความเพียร การปฏิบัติกับผู้อื่นอย่างให้เกียรติและเท่าเทียม เมื่อคุณลักษณะภายในเหล่านี้ถูกปฏิบัติอย่างต่อเนื่องจนเป็นนิสัยและเป็นธรรมชาติจะส่งผลให้เป็นผู้มีประสิทธิผลที่แท้จริง

ประสิทธิผล คือ กรอบความคิดประสิทธิผล สอดคล้องกับกฎธรรมชาติ โดยจะอยู่ในสมดุลระหว่างผลผลิตตามที่ต้องการและความสามารถในการผลิต ซึ่งไม่สามารถแยกแยะจนเฉพาะอันใดอันหนึ่งได้

การจะมีประสิทธิผลที่จริงในสาขาใดสาขาหนึ่งบุคคลนั้นต้องมีความสมดุลระหว่างคุณลักษณะภายในและความรู้ความสามารถที่ดี เมื่อรักษาปัจจัยทั้งสองให้สมดุลได้ เขาจะสร้างความน่าไว้วางใจส่วนบุคคลของเขา และความน่าไว้วางใจของเขาต่อบุคคลอื่นได้

หลักการอุปนิสัย 7 ประการของ Covey กล่าวว่า 7 อุปนิสัยพัฒนาสู่ผู้มีประสิทธิผลสูง เป็นการเปลี่ยนกรอบความคิดที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมไปในทางที่ถูกต้องการมีหลักการเป็นศูนย์กลางชีวิต โดยมีคุณลักษณะ “จากภายใน – สู่ภายนอก (Inside – Out)” โดยเริ่มต้นที่ตัวเราเองจากกรอบความคิด คุณลักษณะและมูลเหตุจูงใจของเราอุปนิสัยทั้งเจ็ดนี้จะมีบทบาทเพิ่มขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไปและรวมเข้ากันเป็นหนึ่งเดียว ตามลักษณะของสิ่งที่เรียกว่า วงจรวุฒิภาวะ วงจรวุฒิภาวะเป็นการแสดงความสัมพันธ์และเชื่อมโยงกันของเจ็ดอุปนิสัย ชัยชนะในสังคมและชัยชนะส่วนตัว รวมทั้งขั้นตอนของการก้าวไปสู่การพึ่งพาซึ่งกันและกัน

ชัยชนะส่วนตัว เริ่มต้นจากตัวเราก่อน เราปรับปรุงคุณลักษณะ แรงจูงใจ และกรอบความคิดของเรา เราเลือกการตอบสนองตามค่านิยมที่กำหนดจากสิ่งที่อยู่ภายในตัวเรา จากวิสัยทัศน์ส่วนบุคคล (อุปนิสัยที่ 1) การเป็นผู้นำในตนเอง (อุปนิสัยที่ 2) การบริหารส่วนบุคคล (อุปนิสัยที่ 3) ในการสร้างวินัยให้เกิดขึ้นกับตัวเอง เราจะได้มาซึ่งชัยชนะส่วนตัว และขยับตนเองจากการพึ่งพาผู้อื่นมาพึ่งพาตนเองได้ และหลักการของการเติมพลังชีวิตของตนเองให้สมดุล (อุปนิสัยที่ 7)

ชัยชนะในสังคม เมื่อเรามีความก้าวหน้าในชัยชนะส่วนตัวเราก็มีความพร้อมมากขึ้นที่จะประสบความสำเร็จในการสร้างความสัมพันธ์เพื่อที่จะเป็นผู้ชนะในสังคม โดยแสวงหาผลประโยชน์ร่วมกัน โดยใช้หลักการของภาวะผู้นำระหว่างบุคคล (อุปนิสัยที่ 4) ติดต่อสื่อสารอย่างเข้าอกเข้าใจ (อุปนิสัยที่ 5) ให้คุณค่ากับความต่าง โดยใช้หลักการร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ (อุปนิสัยที่ 6) และหลักการของการเติมพลังชีวิตของตนเองให้สมดุล (อุปนิสัยที่ 7)

บัญชีออมใจ (Emotional Bank Account)

บัญชีออมใจเปรียบเสมือนตัวแทนที่ใช้อธิบายจำนวนของความไว้วางใจที่สร้างขึ้นจากสัมพันธภาพต่างๆ เป็นความรู้สึกของความปลอดภัยที่คุณได้ให้ไว้กับผู้อื่น การฝากนั้นเป็นการสร้างและซ่อมแซมความไว้วางใจในสัมพันธภาพ การถอนเป็นการทำลายและลดความไว้วางใจในสัมพันธภาพตัวอย่างการฝากบัญชีออมใจ เช่น แสดงความเมตตาและความเห็นอกเห็นใจต่อผู้อื่น รักษาสัญญาและให้คุณค่าต่อข้อผูกพันไม่พูดถึงสิ่งที่ไม่ดีของผู้อื่นลับหลัง ตัวอย่างการถอนบัญชีออมใจ เช่น แสดงความโหดร้าย หยาบคายขาดความเคารพไม่รักษาสัญญาไม่ซื่อตรงต่อกัน นินทาลับหลัง เป็นต้น

ความสมดุลในการดำเนินชีวิต (Life Balance)

คือการรักษาสมดุลในแง่มุมต่างๆ ของชีวิตทั้งในด้าน การงาน ครอบครัว เพื่อน และอื่นๆ ได้อย่างเหมาะสม ไม่ทุ่มเทให้กับชีวิตในด้านใดด้านหนึ่งจนขาดความสมดุล เช่น ทุ่มเททำงานจนไม่มีเวลาพักผ่อนร่างกายอ่อนแอและหมดสภาพไป ความสมดุลในชีวิตและความสุขของแต่ละบุคคลไม่ได้ขึ้นอยู่กับรายได้ที่มากขึ้น ความสำเร็จในชีวิตการทำงานหรือในธุรกิจส่วนตัวเท่านั้น ยังมีสิ่งอื่นที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตของคุณค้ำขึ้นอยู่กับช่วงชีวิตของแต่ละคน

อุปนิสัยที่ 1 บี-โปรแอคทีฟ (Be Proactive) หลักการวิสัยทัศน์ส่วนบุคคล

คนเรานั้น หากไม่เป็นผู้กระทำ (Proactive) ก็มักจะเป็นผู้ถูกกระทำ (Reactive) คนที่เป็นคนเฉื่อย ไม่ยอมคิด ไม่ยอมสร้างอะไร ก็จะถูกสิ่งแวดล้อมมากระทบหรือนำพาบังคับให้ต้องทำอย่างนั้นอย่างนี้ไปตามสภาพแวดล้อม แบบนั้นเรียกว่าเป็นผู้ที่ถูกกระทำ แต่ในทางตรงกันข้าม คนที่อยู่ในประเภทที่เป็นผู้กระทำ จะเป็นผู้เลือกที่จะทำหรือจะไม่ทำอะไรๆ ด้วยเหตุด้วยผลของตัวเอง ถือคิดว่าตัวเองเป็นผู้กำหนดชีวิตของตน ทั้งนี้ด้วยการพิจารณาไว้ก่อน ไม่ใช่ว่าถึงเวลาแล้วค่อยคิดจะทำ เพราะสุดท้ายแล้วก็จะกลายเป็นผู้ถูกกระทำและตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมเหมือนเดิมอะไรไม่เคยทำ ต้องเรียนรู้ ทำให้ได้ ทำให้เกิดความชำนาญ ต้องเป็นผู้คิดแนวรุก คือ ทุกปัญหาแก้ไขได้ อย่าให้สิ่งภายนอกตัดสินเรา ฉันทเลือกที่จะทำ ฉันทควบคุมความรู้สึกรักของฉันได้

อุปนิสัยที่ 2 เริ่มต้นด้วยจุดมุ่งหมายในใจ (Begin with the End in Mind) หลักการของการเป็นผู้นำในตนเอง

จิต คือผู้เดินทางอยู่เหนือมิติแห่งกาลเวลา ทุกอย่างเริ่มต้นที่จิต เจตนา เป็นเครื่องชี้กรรม ทุกอย่างเป็นไปตามกรรม และความสำเร็จ เริ่มต้นจากก้าวแรก เริ่มสะสมความสำเร็จด้วยระยะเวลาที่ผ่านไปอย่างสม่ำเสมอ การเริ่มต้นที่จุดมุ่งหมายในใจ คือ การสร้างหรือวางแผน การออกแบบ และ วางโครงสร้างสำหรับสิ่งที่เราต้องการจะเป็น ก่อน โดยคิดหลายๆ ทางเลือก และ เลือกสิ่งที่ดีที่สุดใจก่อน แล้วค่อยนำความคิดนั้นมาปฏิบัติ ให้เกิดผล ตามความคิดหรือสิ่งที่เราคาดหวังไว้การฝึกฝน อุปนิสัยที่ 2 นี้ ต้องเริ่มต้นที่ ต้องตั้ง Personal Mission ก่อน แล้ว จาก Personal Mission ค่อยๆ แดกออกเป็น Activity ย่อยๆ ในการทำอะไรในแต่ละช่วงของชีวิต และ ทบทวนสิ่งที่เรากระทำว่าสอดคล้องหรือ เป็นไปตาม Mission ที่เราอยากได้ หรือ อยากเป็น หรือไม่ นิสัยข้อนี้เป็นการสร้าง ความปรารถนา และแรงจูงใจ ให้ทำในสิ่งที่เราควรจะทำ แต่เรามัก ผลัดวัน กับตัวเองเสมอ

อุปนิสัยที่ 3 ทำสิ่งที่สำคัญก่อน (Put First Things First) หลักการของการบริหาร ส่วนบุคคล

อุปนิสัยนี้เป็นการฝึก การบริหารเวลา โดยต้องจัดลำดับความสำคัญของงาน โดยจะโยงมาจาก Personal Mission คือทำในสิ่งที่สอดคล้อง Personal Mission ชีวิตที่ประสบความสำเร็จนั้น ต้องเรียงลำดับความสำคัญก่อนหลัง คือ คิดว่าจะทำอะไร ทำอย่างไร เริ่มจากอะไรก่อน โดยตอบรับในสิ่งที่ดีและปฏิเสธในสิ่งที่ไม่ดี ทุกคนมีต้นทุน คือ เวลาที่เท่ากัน 24 ชม. แต่ต่างกันในการใช้เวลาให้มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต้องให้ความสนใจและทำในเรื่องที่มีความสำคัญก่อนเรื่องเร่งด่วนเสมอ

อุปนิสัยที่ 4 คิดแบบชนะ/ชนะ (Think Win/Win) หลักการของภาวะผู้นำระหว่างบุคคล

ชนะ/ชนะ เป็นกรอบแห่งความคิดที่แสวงหาผลประโยชน์ร่วมกันในทุกความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลซึ่งเป็นข้อตกลงหรือหนทางแก้ปัญหาที่จะได้รับประโยชน์และความพึงพอใจกันทั้งสองฝ่าย มองชีวิตว่าเป็นการร่วมมือกันไม่ใช่การแข่งขันเชื่อว่ามิทุกอย่างเหลือเพื่อสำหรับทุกคน ความสำเร็จของบุคคลหนึ่งไม่ได้กีดกันความสำเร็จของผู้อื่น หลักการชนะ/ชนะเป็นอุปนิสัยของภาวะผู้นำระหว่างบุคคลที่ต้องอาศัยวิสัยทัศน์ การริเริ่มเชิงรุกและความมั่นคงการชี้แนะปัญญาและพลังอำนาจที่มาจากภาวะผู้นำส่วนบุคคลที่ยึดหลักการการเป็นจุดศูนย์กลางและแนวคิดชนะ/ชนะนี้ก่อกำเนิดมาจากคุณลักษณะของความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่นความมีวุฒิภาวะและความใจกว้าง

อุปนิสัยที่ 5 เข้าใจผู้อื่นก่อน แล้วจึงให้ผู้อื่นเข้าใจเรา (Seek First to Understand, Then to be Understood) หลักการติดต่อสื่อสารอย่างเข้าใจ

โดยปกติแล้วคนส่วนใหญ่อยากให้ผู้อื่นมาเข้าใจตนก่อนและรับฟังด้วยเจตนาที่ต้องการออกความคิดเห็นไม่ได้รับฟังเพื่อความเข้าใจจึงถือเป็นการเปลี่ยนกรอบความคิดครั้งใหญ่ ซึ่งการรับฟังผู้อื่นด้วยความเข้าใจ ไม่ได้หมายความว่าถึงแก่การรับฟังด้วยความใส่ใจหรือเห็นใจแต่เป็นการรับฟังที่มีเจตนาทำความเข้าใจผู้พูด การพาตัวเข้าไปอยู่ในกรอบอ้างอิงของผู้พูดและมองผ่านกรอบนั้นออกมาเพื่อเข้าใจกรอบความคิดในใจของเขา และร่วมรับรู้ความรู้สึกของเขาเมื่อเราเข้าใจผู้อื่นได้อย่างลึกซึ้งกว่าเดิมจะทำให้มองเห็นคุณค่าในตัวเขามากขึ้น ช่วยให้อัตราความสัมพันธ์ และความไว้วางใจเพิ่มขึ้นและช่วยให้ผู้อื่นพร้อมจะเข้าใจเรา เมื่อเกิดความเข้าใจกันและกันอย่างถ่องแท้ก็เปรียบเหมือนเปิดประตูสู่ดินแดนความคิดสร้างสรรค์และทางเลือกสายที่สาม ความแตกต่างระหว่างเราไม่ถือเป็นอุปสรรคกีดกันในการสื่อสารและการร่วมมือกัน

สร้างความเจริญก้าวหน้าอีกต่อไป แต่ในทางตรงข้ามความแตกต่างนั้นจะเป็นบันไดก้าวแรกไปสู่การผนึกพลังประสานความต่าง

อุปนิสัยที่ 6 ผนึกพลังประสานความต่าง (Synergize) หลักการร่วมมืออย่างสร้างสรรค์

ผนึกพลังประสานความต่างเป็นการนำเอาคุณสมบัติเฉพาะของมนุษย์ทั้งสี่คือ ร่างกาย จิตวิญญาณ สติปัญญา และความรู้สึก ที่มีต่อสังคมมารวมกับแรงจูงใจ ชนะ/ชนะ ทักษะการสื่อสารการ รับฟังอย่างเข้าอกเข้าใจ ผนึกรวมกันพุ่ง ไปเจาะปัญหาและปลดปล่อยอำนาจสูงสุดที่มีอยู่ มุ่งหน้าไปเพื่อให้เป้าหมายที่อยู่ในใจนั้นบรรลุผล โดยที่แก่นสำคัญของผนึกพลังประสานความต่างคือการมองเห็นค่าความแตกต่างทั้งความแตกต่างเชิงความคิดเชิงอารมณ์ และเชิงจิต การเห็นคุณค่า ความแตกต่างจะบวกเพิ่มความรู้ บวกเพิ่มความเข้าใจให้มองเห็น โลกได้กว้างมากขึ้น หากเราใช้เพียงประสบการณ์ของตัวเองเราจะทำงานโดยไม่มีข้อมูลเพียงพอ ผนึกพลังประสานความต่างถือเป็นหลักการที่ถูกต้องและมีประสิทธิผลในการพึ่งพาซึ่งกันและกัน การทำงานเป็นทีมและ พัฒนาเอกภาพและความคิดสร้างสรรค์ร่วมกับผู้อื่น

อุปนิสัยที่ 7 ลับเลื่อยให้คมอยู่เสมอ (Sharpen the Saw) หลักการของการเติมพลังชีวิตของตนเองให้สมดุล

ลับเลื่อยให้คมอยู่เสมอเป็นการกระตุ้นหรือปรับปรุงตนเองตลอดเวลาเพื่อให้จัดการชีวิตได้ดีขึ้น เป็นคนที่พึ่งพาตนเองได้อย่างแท้จริง และพร้อมช่วยเหลือผู้อื่นด้วย โดยการปรับตัวใหม่และสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์ประกอบหลักของชีวิต ไม่ว่าจะเป็นมิติทางกายภาพที่เกี่ยวข้องถึงการดูแลรักษาร่างกาย กินอาหารที่มีประโยชน์ พักผ่อนให้เพียงพอ และออกกำลังกายเป็นประจำ มิติแห่งจิตวิญญาณเป็นการผูกมัดให้ปฏิบัติตามระบบค่านิยมปฏิบัติตามสัญญา ศึกษา และทำสมาธิ มิติแห่งสติปัญญาเป็นการอ่าน วาดภาพในใจ วางแผนเขียน และมิติเชิงสังคม/อารมณ์ เป็นการให้บริการร่วมรับรู้ความรู้สึกผนึกพลังประสานความต่างและความมั่นคงในใจซึ่งต้องมีการฝึกฝนมิติทั้งสี่เป็นประจำและต่อเนื่อง

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น หลักการ 7 อุปนิสัยพัฒนาสู่ผู้มีประสิทธิผลสูงของ Stephen R. Covey นั้นเป็นแนวคิดและหลักการในการปฏิบัติตามลักษณะนิสัยที่ดีเหมาะกับชีวิตประจำวันเพื่อให้ผู้ปฏิบัติประสบความสำเร็จในการทำงานหรือการดำรงชีวิตอย่างแท้จริง ซึ่งหลักการนี้เป็นการพัฒนาที่อุปนิสัย ทำให้เกิดความยั่งยืนไม่ว่าจะเป็นอุปนิสัยชัยชนะส่วนตัว พัฒนาสู่อุปนิสัยเพื่อชัยชนะในสังคม และอุปนิสัยพัฒนาตนเองตลอดเวลาซึ่งเป็นการง่ายต่อการนำไปสู่ความสำเร็จในการทำงานหรือการดำรงชีวิตและยังก่อให้เกิดมโนธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และสามารถผนึกพลังกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์ นอกจากนี้หลักการ 7 อุปนิสัยพัฒนาสู่ผู้มี

ประสิทธิผลสูง ยังส่งผลดีต่อองค์กรในด้านการสร้างผู้นำองค์กร เนื่องจากหลักการนี้สร้างให้เกิดความไว้วางใจในตัวบุคคล และนำไปสู่ความไว้วางใจต่อกันกับผู้อื่นและเมื่อเรามีความไว้วางใจกันระหว่างบุคคล ก็สามารถมอบหมายอำนาจในการบริหารให้แก่บุคคลหรือกลุ่มคนนั้นได้ และเมื่อมีการกระจายอำนาจ และทุกคนมีเป้าหมายร่วมกัน ก็จะเกิดผลในการบริหารงานขององค์กรที่มีประสิทธิผลต่อไป

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ และการออกแบบสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยแม่โจ้ **ประวัติความเป็นมา**

ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ.2521 สังกัดคณะผลิตกรรมการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตร ใช้ชื่อเดิมว่า ภาควิชาตกแต่งบริเวณและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กระทั่ง พ.ศ.2527 ได้เปลี่ยนชื่อใหม่เป็นภาควิชาภูมิทัศน์และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (Department of Landscaping and Environmental Conservation) แต่ยังคงสังกัดคณะผลิตกรรมการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ และได้เริ่มเปิดรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตร 2 ปี ต่อเนื่อง สาขาวิชาเทคโนโลยีภูมิทัศน์ (Landscape Technology) พ.ศ.2538 เปิดรับนักศึกษา ระดับปริญญาตรี หลักสูตร 5 ปี สาขาวิชาภูมิสถาปัตยกรรม (Landscape Architecture) พ.ศ.2543 เปิดรับนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2549 ได้จัดตั้งเป็นคณะ โดยใช้ชื่อใหม่ว่า คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบสิ่งแวดล้อม (Faculty of Architecture and Environmental Design) มหาวิทยาลัยแม่โจ้ พ.ศ.2550 เปิดรับนักศึกษา ระดับปริญญาตรี หลักสูตร 4 ปี สาขาวิชาเทคโนโลยีภูมิทัศน์ (Landscape Technology) พ.ศ.2552 เปิดรับนักศึกษา ระดับปริญญาตรี หลักสูตร 5 ปี สาขาวิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์ (Architecture) **สถานที่ตั้ง**

อาคารปฏิบัติการภูมิทัศน์ ตั้งอยู่ระหว่างอาคารคณะวิทยาศาสตร์ และอาคารรัตนโกสินทร์ อาคารสำนักงานเลขานุการ คณะผลิตกรรมการเกษตร เป็นอาคาร 5 ชั้น จำนวนพื้นที่ทั้งหมด 6,103 ตารางเมตร โดยมีชั้นล่างโล่ง ประกอบด้วยห้องบรรยาย จำนวน 7 ห้อง และห้องปฏิบัติการจำนวน 8 ห้อง ห้องพักอาจารย์ จำนวน 19 ห้อง โดยใช้พื้นที่ไร่ฝักบ้านโป่ง ซึ่งมีพื้นที่ทั้งหมด 4,809 ไร่ สำหรับฝึกการเรียนการสอนภาคปฏิบัติทางด้านพืชพรรณ ป่าไม้ น้ำ สิ่งแวดล้อม รวมทั้งการออกแบบ วางผัง สนามวังซ้าย ใช้เป็นพื้นที่ในการศึกษาพรรณไม้สำหรับงานภูมิทัศน์ การปลูก การดูแลรักษา การขยายพันธุ์ รวมทั้งการใช้พรรณไม้ตัวอย่าง ในการจัดให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ภายในบริเวณสนามวังซ้าย

กิจกรรมและการดำเนินการตามหลักสูตร

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบสิ่งแวดล้อมมหาวิทยาลัยแม่โจ้ เปิดการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบ และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม นักศึกษาจะฝึกฝนด้านการออกแบบ การจัดการภูมิทัศน์ ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ การฝึกปฏิบัติภายในห้องปฏิบัติการและสถานที่จริงซึ่งนำมาใช้ในการวางแผนและออกแบบในแต่ละรายวิชา

ปรัชญา วิสัยทัศน์ และพันธกิจ

ปรัชญา มุ่งมั่นพัฒนาบัณฑิตสู่ผู้คุมด้วยปัญญา อดทน สู้งาน เป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อความเจริญรุ่งเรืองวัฒนาของสังคมไทยที่มีการเกษตรเป็นรากฐาน

วิสัยทัศน์ เป็นหนึ่งในผู้นำด้านการออกแบบสิ่งแวดล้อมที่ดี

พันธกิจ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบสิ่งแวดล้อมมหาวิทยาลัยแม่โจ้ มีพันธกิจ 4 ด้านคือ การผลิตบัณฑิต การวิจัยและการสร้างสรรค์ การบริการวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยยึดหลักการหลอมรวมพันธกิจทั้ง 4 ด้านเข้าไว้ด้วยกันด้วยจุดมุ่งหมายเพื่อสิ่งแวดล้อมที่ดี

กิจกรรมและโครงการต่างๆ

1. ผ้าป่าสามัคคี เพื่อสืบชะตาป่าไม้และสายน้ำ โครงการวิจัยคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ฯ โดย ผศ. ดารณี ด่านวันดี, อ. สุระพงษ์ เตชะ ได้นำส่งองค์กฐินของผู้มีใจรักและห่วงแหนธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นร่วมเป็นประธานองค์ผ้าป่าสามัคคีพร้อมด้วยนักศึกษสาขาภูมิสถาปัตยกรรม ชั้นปีที่ 3 คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เพื่อสืบชะตาป่าไม้และสายน้ำ บริเวณถ้ำหลวง บ้านป่าสักงาม

2. อิ่มบุญรับออกพรรษา คณาจารย์ประจำคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ฯ ร่วมโครงการตักบาตร ในประเพณีตักบาตรเทโวโรหณะ เพื่อเป็นการสืบทอดพระพุทธศาสนา และสนับสนุนวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม

3. งานพิธีครอบครูกินอ้อไหว้ครูศิลปะอย่างบูรณาการ พิธีครอบครูกินอ้อไหว้ครูศิลปะอย่างบูรณาการ ได้บูรณาการร่วมกับรายวิชาเรียนซึ่งได้เปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการออกแบบ จัดเตรียมและลงมือตกแต่งบริเวณพิธีด้วย ภายในงานประกอบไปด้วยพิธีสงฆ์ พิธีพราหมณ์ การไหว้ครูกินอ้อ และปลูกต้นสักทอง โดยท่านอธิการบดี ทั้งนี้ เป็นโอกาสที่ดีที่ศิษย์เก่าของคณะได้รวมตัวกันเพื่อกลับมาเยี่ยมคณาจารย์ รุ่นน้อง และร่วมพิธีนี้อีกด้วย

4. พิธีรดน้ำดำหัวผู้อาวุโส คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ฯ ร่วมสืบสานประเพณีรดน้ำดำหัวผู้อาวุโส ซึ่งเป็นวิถีไทยอันดีงาม โดยคณะ ได้จัดขึ้นในทุกปี อย่างต่อเนื่องโดยตลอดมา ทั้งนี้ กลุ่มผู้อาวุโสได้ให้อาพาท บั้นปอน (ให้พร) ต่างสร้างความปราบปลื้มแก่ผู้เข้าร่วมที่ต่างมาแสดง

ความเคารพรัก กันอย่างทั่วหน้า ทั้งบุคลากร คณาจารย์ และศิษย์ปัจจุบัน จากนั้นร่วมรับประทานอาหารกลางวัน และพูดคุยทักทายกันอย่างอบอุ่น

5. ลงช่วงช่วงแลง โดยสโมสรนักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ฯ ได้แบ่งเป็น 4 ช่วง คือช่วงเทศนาธรรม ในหัวข้อเรื่องธรรมะใกล้ตัว โดยพระภาสกร ภูริวฑฒโน ภาวีโล ช่วงที่ 2 มอบใบประกาศเกียรติคุณเชิดชู สำหรับนักศึกษาที่ได้สร้างชื่อเสียงให้กับสาขา และคณะฯ ช่วงที่ 3 เป็นการแสดงดนตรี ของน้องๆ แต่ละสาขาวิชา และในช่วงสุดท้ายเป็นการประมวลภาพเก็บตก

ละคร WHYIN

6. ละครสถาปัตย์ฯ สโมสรนักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ สิ่งแวดล้อม ได้ร่วมกันจัดกิจกรรม โครงการสถาปัตยกรรมการละครเพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ ทำกิจกรรมร่วมกันเป็นประจำทุกปี

7. ค่ายอาสาพัฒนา คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ฯ ได้จัดกิจกรรมร่วมแรงร่วมใจ ระหว่างอาจารย์ นักศึกษาสาขาวิชาภูมิสถาปัตย์กรรมและศิษย์เก่า โดยการออกค่ายอาสาพัฒนา โรงเรียนที่ห่างไกลเป็นประจำทุกปี

8. ปฐมนิเทศนักศึกษา คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ฯ จัดกิจกรรมปฐมนิเทศนักศึกษา ใหม่ เพื่อเป็นการต้อนรับ ทำความรู้จัก และพบปะพูดคุยกับบรรดานักศึกษาใหม่ที่ กำลังจะก้าวเข้าสู่ การเป็นนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ในกรณีนี้ ผู้บริหารคณะ อาจารย์ประจำหลักสูตร ทั้ง 3 หลักสูตร รวมถึง บุคลากรสำนักงานคณบดี มาร่วมต้อนรับนักศึกษาใหม่กันถ้วนหน้า และมีกรมอบของที่ ระลึกเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจแก่นักศึกษาน้องใหม่อีกด้วย

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปรวิชัย สุทธิธนาวัฒน์ (2554) ทำการศึกษาเรื่อง “การวัดระดับอุปนิสัยของนักศึกษา วิจิตรศิลป์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยใช้หลักการเจ็ดอุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิผลยิ่ง” โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับอุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิผลสูงยิ่ง 7 ประการ ตามหลักการของ Stephen R. Covey ของนักศึกษาวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และเพื่อเปรียบเทียบและหา ความสัมพันธ์ระหว่างระดับอุปนิสัยของนักศึกษาคณะวิจิตรศิลป์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กับ คุณลักษณะทั่วไปของนักศึกษาโดยใช้ทฤษฎีเกี่ยวข้องกับ 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิผลยิ่ง ของStephen R. Coveyกับกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาวิจิตรศิลป์ชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 5 ที่ศึกษาคณะวิจิตร ศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ปีการศึกษา 2553 จำนวน 255 คนโดยใช้เทคนิคสุ่มเลือกตัวอย่างแบบไม่ ใช้ความน่าจะเป็น (Non - Probability Sampling) และวิธีการเลือกตัวอย่างด้วยวิธี โควต้าโดยเลือก การสุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนจำนวนนักศึกษาในแต่ละชั้นปี สถิติที่ใช้คือ สถิติพรรณนาและสถิติ

อนุমান ได้แก่ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยสองกลุ่ม การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบจำแนกทางเดียว และการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีภาพรวมระดับค่าเฉลี่ยของ 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิผลยิ่ง อุปนิสัยกลุ่มชัยชนะสังคม อุปนิสัยกลุ่มชัยชนะส่วนตัว ส่วนอุปนิสัยแสดงความสมดุลในการดำเนินชีวิตอยู่ในระดับมากและอุปนิสัยส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง

วิธีสุธา คำเทศศักดิ์ (2554) ได้ศึกษาเรื่อง “การวัดระดับอุปนิสัยของนักศึกษาคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยใช้หลักการเจ็ดอุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิผลยิ่ง” ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามจากนักศึกษาคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 262 คนแล้วนำมาวิเคราะห์ทางสถิติด้วยค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยสองกลุ่ม การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบจำแนกทางเดียว และการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีภาพรวม 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิผลยิ่ง และกลุ่มอุปนิสัยเพื่อชัยชนะในสังคม อยู่ในระดับมาก และมีอุปนิสัยแสดงความสมดุลในการดำเนินชีวิต กลุ่มอุปนิสัยเพื่อชัยชนะส่วนตัว และอุปนิสัยแสดงพื้นฐานทางอารมณ์ อยู่ในระดับค่อนข้างมาก โดยมีระดับอุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิผลยิ่งทุกอุปนิสัย อยู่ในระดับค่อนข้างมาก คุณลักษณะทั่วไปที่มีอิทธิพลต่อภาพรวม 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิผลยิ่งอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ เพศ ภาควิชา ลำดับในครอบครัว ประสบการณ์ในการเข้าร่วมกิจกรรมโดยสมัครใจ และประสบการณ์ในการเรียนรู้เกี่ยวกับ 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิผลยิ่ง โดยทุกอุปนิสัย และทุกกลุ่มอุปนิสัยมีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นในทิศทางเดียวกัน และมีความสัมพันธ์อย่างเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับเกรดเฉลี่ยภาคการศึกษาล่าสุดและเกรดเฉลี่ยสะสม

อรรควิทย์ ดันติวานิชย์พงศ์ (2554) ได้ศึกษาเรื่อง “การวัดระดับอุปนิสัยของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยใช้หลักการเจ็ดอุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิผลยิ่ง” ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามจากนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 321 คน ซึ่งได้จากการใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น และเลือกตัวอย่างด้วยวิธี โควตาตามสัดส่วนจำนวนนักศึกษาในแต่ละชั้นปี แล้วนำมาวิเคราะห์ทางสถิติด้วยค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยสองกลุ่ม การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบจำแนกทางเดียว และการวิเคราะห์สหสัมพันธ์พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ช่วงอายุ 20-22 ปี กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอุปนิสัยแสดงพื้นฐานทางอารมณ์ อุปนิสัยแสดงสมดุลในการดำเนินชีวิต และอุปนิสัยที่ 1 ถึงอุปนิสัยที่ 7 อยู่ในระดับค่อนข้างมาก และเมื่อคิดเป็นกลุ่มอุปนิสัยแล้ว พบว่าอุปนิสัยกลุ่มชัยชนะส่วนตัว อุปนิสัยกลุ่มชัยชนะในสังคม และ 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิผลยิ่ง อยู่ในระดับ

ค่อนข้างมาก ด้านความสัมพันธ์พบว่าอุปนิสัยส่วนมาก กลุ่มอุปนิสัย และ 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรง
 ประสิทธิภาพสูง มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน และมีความสัมพันธ์กันมาก และจากปัจจัยที่นำมา
 วิเคราะห์ พบว่ามีอุปนิสัยบางประการมีค่าเฉลี่ยของอุปนิสัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
 ระดับนัยสำคัญ 0.05 ได้แก่ เพศ จำนวนเพื่อนสนิท ประสบการณ์ในการเข้าร่วมกิจกรรมโดยสมัคร
 ใจ และความเต็มใจในการเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางสโมสรนักศึกษา คณะ หรือทางมหาวิทยาลัยจัดให้
 สำหรับการค้นคว้าอิสระนี้ ผู้ศึกษาประสงค์จะศึกษาอุปนิสัยของนักศึกษาคณะ
 สถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบสิ่งแวดล้อมมหาวิทยาลัยแม่โจ้โดยใช้หลักการ 7 อุปนิสัย
 พัฒนาสู่ผู้มีประสิทธิภาพสูง ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการศึกษาของทั้ง ปรวิทย์ศุทธิธนาวัฒน์, วริษฐา คำ
 เดชศักดิ์ และอรรควิทย์ ตันตวิวัฒน์พงศ์ จึงสามารถนำการศึกษาของทั้งสามท่านมาเป็นแนวทางใน
 การศึกษาอุปนิสัยของนักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบสิ่งแวดล้อม
 มหาวิทยาลัยแม่โจ้ได้